

ἀλεσιὰ ἡ, ἀλεσιὰ Αἰγιν. Ἀπουλ. (Καλημ.) Εὐβ. (Κύμ.) Ζάκ. Κάρι. Πελοπ. (Λεῦκτρ. Μάν.) Πόντ. (Κερασ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) ἀλεσίγμια Πόντ. (Κερασ.) ἀλεσιὰ κοιν. ἀλισιὰ βόρ. ιδιῶμ. ἀλεσὰ Αἰγιν. Χίος ἀλεσέα Πελοπ. (Λεῦκτρ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀλέθω.

1) Τὸ νὰ ἀλέθῃ τις, ἡ ἄλεις Β.Εὐβ. Ἡπ. Θράκ. (Σαρεκκλ.) Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ.) κ.ά. : Πάγω 'ς σὴν ἀλεσιάν Τραπ. Χαλδ. Ἡ ἀλεσιὰ μ' γέν' κε Σαρεκκλ. || Φρ. Ἐχ' ἀλισιὰ (ἐπὶ τοῦ ταχέως περιπατοῦντος, τοῦ σπεύδοντος, ὡς ὁ βιαζόμενος νὰ μεταβῇ εἰς μύλον διὰ νὰ καταλάβῃ μεταξὺ τῶν πρώτων σειρὰν προτεραιότητος) Β.Εὐβ.

β) Ἡ σειρὰ τῆς προτεραιότητος, τὴν ὁποίαν καταλαμβάνουν οἱ προσερχόμενοι ἀλληλοδιαδόχως εἰς τὸν μύλον πρὸς ἄλεις Χίος κ.ά. : Ἐπῆρες τὴν ἀλεσά μου (ἦλσε, καθ' ἣν ὥραν ἔπρεπε νὰ ἀλέσω ἐγὼ) Χίος. 2) Ποσότης δημητριακοῦ καρποῦ ἢ ἐλαιῶν ἢ τινος τῶν ὁμοίων ἐφάπαξ καὶ ἄνευ διακοπῆς ἀλεθόμενη κοιν. : Μιὰ ἀλεσιὰ καφέ (ποσότης καφέ, ὅσην χωρεῖ ὁ μικρὸς μύλος ὁ διὰ χειρὸς κινούμενος) Ἀθῆν. Μιὰ ἀλεσιὰ ἀλεύρ' Σαρεκκλ. Νιὰ δυὸ ἀλισιές καλαμπόκ' Αἰτωλ. 3) Ἡ ἐσωτερικὴ ἐπιφάνεια ἐκατέρας τῶν μυλοπετρῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων συνθλίβεται ὁ καρπὸς Μύκ. κ.ά. : Ἡ ἀλεσιὰ χαλᾷ, ὅταν ξεραλέθῃ ὁ μύλος (ἡ χαραγμένη ἐπιφάνεια τῶν μυλοπετρῶν καταστρέφεται καὶ καθίσταται λεία, ὅταν προστρίβονται αὐταὶ χωρὶς νὰ μεσολαβῇ ἀλεθόμενος καρπός) Μύκ.

Πβ. ἀλέσιμο, ἀλεσμα.

ἀλέσιμο τό, ἀλέσιμον Ρόδ. ἀλέσιμο Πελοπ. (Μεσσ.) κ.ά. ἴλεσιμο Σύμ. ἴλεσιμον Λυκ. (Λιβύσσ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀλέθω.

1) Τὸ νὰ ἀλέθῃ τις, ἄλεις Σύμ. κ.ά. β) Πληθ. ἀλεσίματα τά, τελετὴ τῆς ἀλέσεως τοῦ σίτου πρὸς παρασκευὴν τοῦ ἄρτου τοῦ ἀναγκαίου διὰ τὸν γάμον τελούμενη ἐπτά ἡμέρας πρὸ αὐτοῦ. Τὸν σίτον ἀνάμεικτον μετὰ καρῶν, ἀμυγδάλων καὶ ἄλλων ξηρῶν καρπῶν κομίζουσιν οἱ συγγενεῖς τοῦ γαμβροῦ καὶ τῆς νύμφης, ἀφοῦ δὲ ἀποχωρισθῇ καὶ καθαρισθῇ ἀπὸ τὰ ἀναμειγμένα εἶδη ὑπὸ νεανίδων, πέμπεται εἰς τὸν μύλον πρὸς ἄλεις Ρόδ. Συνών. ἀλέσματα, περὶ οὗ ἰδ. ἀλεσμα 1 β. 2) Φορτίον σίτου ἢ ἄλλου γεννήματος ἐτοίμου πρὸς ἄλεις Λυκ. (Λιβύσσ.) Πελοπ. (Μεσσ.) Ρόδ. κ.ά. : Παροιμ. Γύρισε γύρισε τ' ἀλέσιμον 'ς τὸν μύλον θὰ πάγῃ (ἐπὶ τοῦ ἐπιστρέφοντος εἰς τὴν πατρίδα κατόπιν μακρᾶς ἀποδημίας) Ρόδ.

Πβ. ἀλεσιὰ, ἀλεσμα.

ἀλεσμα τό, σύνθη. καὶ Καπ. (Ἀραβάν.) Πόντ. (Οἰν.) ἀλεσμαν Κύπρ. Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Οἰν. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) ἀλισμα βόρ. ιδιῶμ.

Τὸ μεσν. οὐσ. ἀλεσμα.

1) Τὸ νὰ ἀλέθῃ τις, ἄλεις Εὐβ. Ζάκ. Καπ. (Ἀραβάν.) Κύπρ. Μέγαρ. Πόντ. (Κερασ. Οἰν. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) κ.ά. —Λεξ. Βυζ. : Τέλειωκα τ' ἀλεσμα Μέγαρ. β) Πληθ. ἀλέσματα τά, γαμήλιος τελετὴ τῆς παρασκευῆς τοῦ ἀναγκαίου διὰ τὸν γάμον ἄρτου Ρόδ. Τῆλ. κ.ά. : Φρ. Μικρὰ ἀλέσματα καὶ μεγάλα ἀλέσματα (διὰ τῆς πρώτης φρ. ἐννοεῖται τελετὴ τὴν δεκάτην τετάρτην ἡμέραν πρὸ τοῦ γάμου, ὅτε καλεῖται εἰς τὴν οἰκίαν τῆς νύμφης ἱερεὺς πρὸς τέλεσιν ἁγιασμοῦ, ἀλέθεται δὲ πρὸς τιμὴν τῆς ἡμέρας ποσὸν τι κριθῆς καταβαλλομένης ἐξ ἡμισείας ὑπὸ τῶν γονέων τῆς νύμφης καὶ τοῦ γαμβροῦ. Διὰ τῆς δευτέρας

φρ. ἐννοεῖται τελετὴ τὴν δωδεκάτην ἡμέραν πρὸ τοῦ γάμου, ὅτε οἱ γονεῖς τῶν μελλονύμφων καταβάλλουν ἐξ ἡμισείας τὴν ἀναγκαίαν ποσότητα σίτου καὶ κριθῆς, ἣτις διανέμεται εἰς τινὰς οἰκίας πρὸς ἄλεις, ὁ δὲ γαμβρὸς περιερχόμενος τὸ χωρίον προσκαλεῖ γυναῖκας νὰ μεταβῶν εἰς τὰς οἰκίας αὐτάς καὶ νὰ ἀλέσουν. Τὴν ἐσπέραν τῆς αὐτῆς ἡμέρας ὁ γαμβρὸς καὶ νέοι περιέρχονται μετὰ λύρας τὰς οἰκίας καὶ ἄδουν ᾠσματα δίστιχα, παρακολουθοῦν δὲ γυναῖκες, αἱ ὁποῖαι μεταφέρουν τὰ ἤδη ἔτοιμα ἄλευρα εἰς τὴν οἰκίαν τῆς νύμφης, ὅπου παρατίθεται τράπεζα εἰς τὸν γαμβρόν, τοὺς συντρόφους του καὶ τὰς γυναῖκας, αἱ ὁποῖαι ἦλσαν. Τὸ δεῖπνον ἀκολουθεῖ χορὸς ὁλονύκτιος) Τῆλ. Συνών. ἀλεσίματα, περὶ οὗ ἰδ. ἀλέσιμο 1 β. 2) Τὸ προϊὸν τῆς ἀλέσεως, τὸ ἄλευρον Μέγαρ. Πελοπ. (Λακων.) κ.ά. β) Ὁρισμένη ποσότης ἐκ τοῦ ἀλεύρου, τὴν ὁποίαν λαμβάνει ὁ μυλωθρὸς ὡς δικαίωμα τῆς ἀλέσεως Κεφαλλ. Νάξ. (Φιλότ.) κ.ά. : Παροιμ. Ἐμπάτε, σκύλλοι, ἀλέστε κι ἀλέσματα μὴ δώσετε (ἐπὶ τοῦ διοικοῦντος κακῶς τὰ τοῦ ἰδίου οἴκου καὶ παραδίδοντος ταῦτα ἔρμαιον εἰς ἄρπαγας καὶ καταχραστάς, ὅπως εἰς τὸν ἐπιζημιώτατον εἰς τοὺς μύλους σκύλλον λαιμάργως κατατρώγοντα τὰ ἄλευρα ἤθελεν ἐπιτρέψει ὁ μυλωθρὸς ὄχι μόνον ἐλευθέραν τὴν εἴσοδον, ἀλλὰ καὶ δωρεὰν νὰ ἀλέσῃ. Πβ. ΝΠολίτ. Παροιμ. 1,443 κέξ.) Κεφαλλ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀλεσματική. 3) Ὁ παρσκευασμένος πρὸς ἄλεις καὶ στελλόμενος εἰς τὸν μύλον σίτος ἢ ἄλλος τις δημητριακὸς καρπὸς κοιν. : Εἶναι ἔτοιμο τὸ ἀλεσμα Πελοπ. (Κλουτσιοχ. Κορινθ.) Φκειάνω τὸ ἀλεσμα (ἐτοιμάζω καθαρίζων καὶ συσκευάζων ἐντὸς σάκκου) Πελοπ. (Ἀρχαδ. Κορινθ.) Κάνω τ' ἀλεσμα Ἀνδρ. Κρήτ. (Βιάνν.) Ἐγύρισε ἀνάλεστο τὸ ἀλεσμα Πελοπ. (Τρίκκ.) Ἐχω ἓνα ἀλεσμα σ'τάρι (ποσότητα ὠρισμένην νὰ σταλῇ ἐφάπαξ εἰς τὸν μύλον) Μέγαρ. Θὰ πάσῃ τ' ἀλισμα 'ς τὸν μύλον Εὐβ. (Στρόπον.) Ἀλέσματα δὲν εἶχε ἄλλα κ' ἱκεῖνους ἐφιβγὶ χουρὶς ν' ἀλέσ' τ' ἀλισμα τ' Μακεδ. Ἐπισαν πούλλα ἀλέσματα 'ς τὸν μύλον κι δὲ βρίσκον κιρὸ ν' ἀλέσον Στερελλ. (Αἰτωλ.) || Φρ. Φτειάνουν τ' ἀλέσματα (ἐτοιμάζουν πρὸς ἄλεις τὸν σίτον πρὸς παρασκευὴν τοῦ ἀναγκαίου διὰ τὸν γάμον ἄρτου) Πελοπ. (Μαντίν.) Ρίχνουν τ' ἀλέσματα (ἐπὶ γυναικῶν καὶ νεανίδων συγγενῶν τοῦ γαμβροῦ, αἱ ὁποῖαι καλούμεναι εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἐτοιμάζοντος τὸν πρὸς ἄλεις σίτον διὰ τὴν παρασκευὴν τοῦ γαμηλίου ἄρτου, προέρχεται δὲ ὁ σίτος οὗτος ἐκ διαφόρων ποσοτήτων ἀποστελλομένων ὑπὸ τῶν συγγενῶν, ἀναμεικτῶν δὲ μετὰ σῦκων, καρῶν, ἀμυγδάλων καὶ ἄλλων ξηρῶν καρπῶν, οἵτινες ἀποχωρίζονται ὑπὸ τῶν γυναικῶν) Πελοπ. (Γορτυν. Δημητσάν.) || Παροιμ. Ὅπου κι ἂν πάῃ τ' ἀλεσμα, ὁ μύλος θὰ τ' ἀλέσῃ (ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν ν' ἀποφύγῃ τις τὸ μοιραῖον) Κρήτ. Συνών. ἀλεστικό 2.

β) Μείγμα σίτου καὶ κριθῆς στελλόμενον εἰς τὸν μύλον πρὸς ἄλεις (ἡ εἰδίκευσις τῆς σημ. ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι συνήθως διὰ λόγους οἰκονομίας ὁ σίτος ἀλέθεται ἀνάμεικτος μετὰ κριθῆς) Ἰμβρ. : Ἀλισμα εἶνι τοῦ ψονμί μας, δὲν εἶνι σκέτον σ'τάρ.

Πβ. ἀλεσιὰ, ἀλέσιμο.

ἀλεσματάρης ὁ, ἀμάρτ. ἀλισματάρ' Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀλεσμα.

Ὁ προσερχόμενος εἰς τὸν μύλον πρὸς ἄλεις.

***ἀλεσματέα** ἡ, ἀλεσματέ Κρήτ. (Σφακ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀλεσμα.

